

Füstnélküli Budapestet!

A füst elleni küzdelem

Irta Erdős Vilmos József igazgató, okl. gépészmérnök

A „Füstnélküli Budapest“-ért való küzdelem nem folytathatjuk anélkül, hogy meg ne emlékezzünk arról a cikksorozatról, mely e lap júliusi és augusztusi havi számaiban e tárgyról megjelent. Ezek a cikkek igen életrevaló és ötletes módon megmozgatták a közönség leghatékosabb rétegeinek érdeklődését és kétségkívül nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy ez a nagyfontosságú kérdés ne kerüljön le a napirendről. A cikkekből szinte össze lehetne állítani a „Füstmentes Budapestért folytatandó harc“ kiskatáját.

A közönség részéről történt hozzászólásokon kívül nyilatkozatokat olvastunk e tárgyban a *Közmunkák Tanácsa*, a *Magyar Vasművek és Gépgyárak Egyesülete*, technikai szakértők, orvosok és közgazdászok részéről.

Már most próbáljuk meg gondolatban követni, hogy az *Ujság* figyelmes és logikus gondolkodású olvasója,

aki ebben a kérdésben sem mint hatóság, sem mint gyártulajdonos nincsen érdekelve, hanem csak a füst és korom nyelése szempontjából,

az összes cikkek és nyilatkozatok elolvasása után milyen impressziókat és megállapításokat szűrhetett le az akció lényegére és eredményeire vonatkozólag.

A magam részéről körülbelül így képzelem el az e kérdésben újtulajdonos nem érdekelt olvasó megállapításait:

Saját bőrömön és tudomán eddig is eléggé tapasztaltam, hogy füstben és koromban itt nincs hiány! Nagyon szép és kedves dolog, hogy a lapok állandóan foglalkoznak ezzel a kérdéssel és hogy a hatóságok rendeleteket is adtak ki a «füstmentes tüzelésekre» vonatkozólag, de mit ér mindez, ha végeredményben mégsem látható komoly, számottevő javulás!

Lássuk ezután, hogy vélekednek e kérdésről a mérvadó fórumok.

A *Közmunkák Tanácsának* nyilatkozata igen megnyugtatóan hangzik:

— Azok a technikai akadályok is megszűntek, amelyekkel sokáig érvelni lehetett a rendelet elhalasztása mellett. Ma már minden gőzkazán felszerelhető oly szerkezettel, mely a füstmentes tüzelést gazdaságosan hajtja végre és egyúttal megakadályozza a levegő rontását. Ezért most erősen végrehajtjuk a rendeletet és a kerületi előjáróságok megbízást kaptak, hogy rövid időn belül jelentést tegyenek, vajjon a füstmentes tüzelés felszerelése megtörtént-e, vagy sem. Természetesen mi semmiféle szerkezetet sem támogatunk és a gyárakra bizzuk, hogy az előírásoknak megfelelő készüléket hol szerzik be.

Stromfeld Ferenc, a *Magyar Vas- és Gépgyárak Egyesületének igazgatója* a következőket mondja:

— Tudomásom van arról, hogy a *Közmunkák Tanácsának* rendeletét a fővárosi gyáraknak csak kis százaléka hajtotta végre. Nem a magyar vasipar mult, hogy a rendelkezést nem valószínűsítették meg, mert a magyar vas- és gépipar komoly előkészületeket tett és berendezkedett a legmodernebb füstmentes tüzelés készülék gyártására és teljesen felkészülve várja a rendeléseket.

A füstmentes tüzelés hatása egyébként kizárólag a kazánok rostélyrendszerétől függ és ez határozza meg, hogy a kazánokat egyszerűen, vagy pedig csak nagyobb átalakító munka után lehet a füstmentes tüzelésre berendezni.

A füstmentes tüzelés készülék tökéletesítése egyébként állandóan folyik.

A *Közmunkák Tanácsa* fenti nyilatkozatában a gőzkazánokra felszerelendő „készülékről“ vagy „szerkezetéről“ beszél, míg *Stromfeld* szerint kizárólag a kazánok rostélyrendszerétől függ, hogy egyszerűen vagy pedig csak nagyobb átalakító munkával lehet-e a füstmentes tüzelésre berendezkedni.

E cikk írójának alkalmá volt a *Közmunkák Tanácsának* felfogását tüzelési és füstmentességi ügyekben megismerni és meggyőződött arról, hogy a *Közmunkák Tanácsának* álláspontja szerint a hatóság nem „füstmentes tüzelés készülékek“ felszerelését kívánja — amely elnevezés technikai szempontból nem megfelelő —, hanem olyan szerkezet, illetve tüzelőberendezés alkalmazását kívánja a kazántulajdonosoktól, mely helyes szakszerű kezeléssel a gyakorlatilag elérhető füstmentességet biztosítja. A *Közmunkák Tanácsa* egyébként sem gyakorol befolyást arra, hogy a kazántulajdonos milyen eszközökkel éri el a gyakorlatilag füstmentes tüzelést, hanem nagyon helyesen, kizárólag csak a rendelet végrehajtásának ellenőrzésével foglalkozik.

A magunk részéről a leggondosabban fogunk ügyelni a fogalmak szigorú elhatárolására, nehogy a közönséget félreértésekkel kilyűngő anyagi károsodás érje.

Hangsúlyozzuk tehát, hogy vannak olyan készülékek, melyek kézi tüzelésűknél a tüzelőanyag adagolását közvetlenül követő periódusban levegőtöbbletnek bizonyos ideig tartó bevezetéséről gondoskodnak és melyeket helytelenül neveznek „füstmentes tüzelés készülékeknek“, mert nem a füstöt emésztik meg, hanem másodlagos levegőnek megfelelő helyen és megfelelő ideig való adagolása által a sűrű füst keletkezését vannak hivatva megakadályozni. Ezen készülékekkel bizonyos speciális esetekben gazdaságosság szempontjából is kielégítő eredmény érhető el.

Az esetek túlnyomó részében azonban a gazdaságos tüzelési folyamatnak és a gyakorlatilag elérhető füstmentességnek biztosítása a tüztérnek és a rostélynak átalakítását teszi szükségessé.

Mit szól azonban fentiekhez az e kérdésben felette érdekelt gyáros, illetve kazántulajdonos?

Neki ugyanis a füstmentes tüzelés készülék felszerelése vagy *Stromfeld* Ferenc szerint az esetleges nagyobb mérvű átalakítás pénzébe kerül.

A gyárosnak tehát az az érdeke, hogy:

1. A füstmentes kazánüzemhez szükséges készülék vagy az átalakítás mennél kevesebb pénzbe kerüljön.

2. Hogy ha már mindenképpen meg kell csinálni, akkor mennél több gazdasági hasznot, illetve mennél több tüzelőmegetakarítást érjen el az átalakítással.

A kazántulajdonos tehát a legelőnyösebb és legalaposabban fog érdeklődni aziránt, hogy a sokféle füstmentes tüzelés készülék, bevezetés, rostélyátalakítás stb. közül melyik az, mely az ő speciális kazánjának, üzemi viszonyainak, tüzelőanyagának a legjobban megfelel, vagyis a beszerzési árhoz viszonyítva melyik berendezés biztosítja a legnagyobb üzemi (tüzelőanyag-, illetve gőzköltség-) megetakarítást, szóval melyik berendezés lesz a legrentábilisabb?

A füstmentesség problémája ezen a ponton szorosan összefügg a gazdaságos üzem, tehát az olcsó termelés problémájával.

Lássuk, milyen ez az összefüggés?

a) Ki lehet-e mondani azt, hogy mennél világosabb, átlátszóbb valamely kazán füstje, annál gazdaságosabb az illető üzem?

Nem, mert amint később látni fogjuk, az egészen világos, átlátszó füst gazdaságtalan égési folyamatnál is keletkezhet, ha túlságosan sok levegő jut a tüztérbe, mely a füstöt hígítja.

b) Lehet-e gazdaságos üzem mellett közeli füstmentes üzemet elérni?

Lehet, még pedig elvben azáltal, hogy a levegőmennyiséget az égési folyamat sebességének és az üzemi viszonyoknak megfelelően szabályozzuk.

c) Van-e a füstmentes tüzelés, helyesebben a «füstmentes tüzelés» elérésére olyan generális érvényű technikai megoldás, mely bármely esetben alkalmazva, egyidejűleg a füstmentes üzemet és a legjobb gazdaságosságot biztosítja?

Bármelyik üzemre egyforma előnnyel alkalmazható generális megoldás nincsen! Van azonban elegendő számú bevált rostélyberendezés, tüzelési rendszer és az égési levegőt automatikusan szabályozó készülék is, melyek közül az adott speciális esetre legmegfelelőbbet szakszerűen kell megválasztani és alkalmazni.

A füstmentes és gazdaságos kazánüzem problémája tehát szakkérdés, melyet esetenként szakembernek kell helyesen megoldani.

A megfelelő tüzelőberendezés megválasztása azonban még nem elegendő! Kielégítő eredménye — különösen kézi tüzelésű berendezéseknél — csak helyes kezeléssel, azaz jó fűtessel lehet biztosítani.

Más a helyzet a gépileg mozgatott tüzelőberendezéseknél, melyeknél a tüzelőanyag folytonosan és automatikusan vezetik a tüztérbe; ezeknél a fűtő szerepe főleg a berendezések ellenőrzésére és szabályozására szorítkozik, ezért az eredmény is sokkal függetlenebb az emberi beavatkozástól.

Végül meg kell emlékeznünk az utóbbi években tökéletesített és a külföld nagyüzemeiben már többhelyütt sikerrel bevezetett automatikus kazánberendező készülékekről, melyek a tüzelőanyag mennyiségén kívül a levegő mennyiségét is teljesen automatikusan, a mindenkori üzemi, illetve gőzszükségletnek megfelelően és a leg gazdaságosabban szabályozzák! Ezek a készülékek a gyakorlatilag elérhető füstmentességén kívül igen jelentékeny állandó szénmegetakarítást biztosítanak!

(Folytatjuk.)